

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

У промислово розвинених країнах підтримка малого та середнього бізнесу стала результатом еволюції економічної політики держави і була зумовлена глибинними процесами як всередині самих країн, так і на світовому рівні, а саме: уповільненням темпів економічного розвитку, збільшенням рівня безробіття, наростанням негативних проявів глобалізації. У країнах, що розвиваються формування приватного підприємництва стало стартом на шляху ринкових перетворень, економічного і суспільного прогресу. Як відомо, функціонування нового середнього класу, ядро якого становлять працьовиті, енергійні підприємці, які прагнуть підвищити свій соціальний статус, є найважливішим елементом соціальних перетворень [5, 198].

Основними бар'єрами, які перешкоджають розвитку суб'єктів малого та середнього підприємництва в Україні, є: відсутність стартового капіталу для організації підприємницької діяльності; обмежена доступність фінансових ресурсів, обумовлена складністю отримання позикового фінансування для суб'єктів малого та середнього підприємництва, і високою вартістю банківських кредитів; обмежений доступ суб'єктів малого та середнього підприємництва до ринків збуту, в тому числі зарубіжних та регіональних, що пояснюється меншими можливостями та фінансовими ресурсами більшості суб'єктів малого та середнього підприємництва в порівнянні з великими підприємствами; нестача висококваліфікованого персоналу.

Саме тому, для подолання окремих бар'єрів на шляху до ефективного функціонування, суб'єктам малого та середнього підприємництва у галузі туризму необхідно більше уваги звертати на досягнення науково-технічного прогресу та максимально використовувати їх [5, 198].

Проте, на нашу думку, при пошуку шляхів підвищення конкурентоспроможності туристичних підприємств потрібно масштабніше розглядати проблему. Більше уваги необхідно звернути на кооперування та організацію державно-приватного партнерства.

Прийняття Закону України „Про концесії” [1] стало основою для створення нормативно-правової бази підтримки державно-приватного партнерства в різних сферах господарської діяльності, у тому числі і туристичної. Державно-приватне партнерство у галузі туризму здійснюється в двох основних напрямках: створення спеціальних економічних зон та туристичних кластерів.

Сьогодні кластеризація є оптимальною формою внутрішньої інтеграції та кооперування, що здатна забезпечити як стійкість, так і синергетичний ефект протидії тиску глобальної конкуренції з боку монопольних ТНК. Найважливішим показником діяльності кластерів є забезпечення високої конкурентоспроможності їх продукції на ринку, тому кластерний розвиток туристичних дестинацій як окремих регіонів країни є однією з характерних ознак сучасної інноваційної економіки [4].

Забезпечення сталого економічного розвитку регіонів країни з туристичною інфраструктурою шляхом створення туристичних кластерів, спеціальних економічних зон, територій пріоритетного розвитку тощо, – це лише початковий етап реалізації стратегії розвитку туризму в Україні. Щоб вижити в жорстких конкурентних умовах ХХІ століття малим та середнім туристичним підприємствам необхідно постійно використовувати ноу-хау в виробництві туристичних продуктів і обслуговуванні туристів. На активізацію інноваційних процесів у туристичній індустрії впливають наступні фактори: розвиток науки та технологій; кон’юнктура на ринку туристичних послуг; непередбачені події (екологічні та техногенні катастрофи тощо); державна політика у сфері інновацій [5, 199].

Важливого значення при реалізації інноваційного туристичного продукту відіграють PR-технології. Саме тому, PR-фахівцям високого рівня доцільно

використовувати методи, призначені для впливу на свідомість клієнтів із метою активізації уваги до продукту туроператора чи турагента, а саме – прес-релізи, бекграундери, прес-кіти, прес-конференції, семінари, презентації, прес-тури, інтернет-сайти [3, 138].

Розвиток організаційних формувань інноваційного типу в Україні, зокрема, курортполісів, рекрополісів, рекропарків та інноваційних структур інших типів з правами спеціальних економічних зон і територій пріоритетного розвитку, у відповідності з чинним законодавством, об'єктивно обумовлюється великою національною потребою в створенні більш ефективних умов для оздоровлення людей за рахунок наявності унікальних природно-ресурсних можливостей країни. Такі новоутворення інноваційного типу передбачають перехід на сучасні методи управління та нові технології рекреації і лікування, відкриття нових можливостей для залучення вітчизняних та закордонних інвестицій, входу в світову мережу курортних охоронно-оздоровчих закладів і, відповідно, здобуття статусу оздоровниць міжнародного рівня. Це обумовлює зміну існуючої форми управління на більш просту, гнучку та здатну до адаптації за будь-яких коливань в зовнішньому ринковому середовищі [2, 99].

Сучасні технології дозволяють створювати та надавати якісно нові види послуг. З розвитком науково-технічного прогресу з'являються нові будівельні матеріали, нанотехнології в різних галузях господарства, в результаті чого набувають популярності такі види туризму як підводний (екскурсії проводяться на невеликих підводних човнах), космічний (туристи отримують можливість відчувати стан невагомості; існують проекти будівництва готелів в космосі тощо).

Розвиток інформаційних технологій стимулювала поширення віртуальних туристичних операторів та агентів. Перевагою таких організацій є компонування туру клієнтом в режимі он-лайн з урахуванням своїх побажань та одночасна оплата скомпонованого туру. Одним із нововведень, які мають впроваджуватись у сучасній туристичній індустрії вважається можливість віртуального відвідання будь якого місця на планеті у 3-D та 5-D форматах.

Деякі готелі вже сьогодні впроваджують сучасні автоматизовані системи

бронювання, пропонування та компонування нових послуг, інформаційного забезпечення клієнтів. Існують готелі, в яких є спеціальні системи, що запам'ятовують усі настройки, які здійснив клієнт, його вподобання (стилі музики, телеканали, режим температури в кімнаті тощо) [5, 200].

Отже, з метою стимулювання інноваційного розвитку туристичним підприємствам доцільно встановити певні параметри якості, які можна знизити не відхиляючись від стандартів; здійснювати постійний пошук нових джерел підвищення привабливості турпродукту, що не пропонувався раніше та використовувати їх. Проте, при впровадженні інновацій у туристичній діяльності, важливо пам'ятати про саму сутність туризму (організація туристичних походів, екскурсій, експедицій тощо), основним завданням якого є відпочинок, рекреація та отримання максимально позитивних вражень.

Список використаних джерел:

1. Закон України „Про концесії” від 16.07.1999 № 997-XIV [Електронний ресурс] // Веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997-14>.

2. Білоус С. В. Перспективи розвитку інноваційних процесів у туристичному бізнесі України в рамках інтеграції до Європейського Союзу [Текст] / С. В. Білоус // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 5. – С. 97–101.

3. Додонов О. В. Проблеми інформаційного забезпечення рг-діяльності туристичного підприємства [Текст] / О. В. Додонов // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2012. – № 3. – С. 136–141.

4. Михайліченко Г. І. Формування інноваційних туристичних кластерів як конкурентної переваги розвитку регіону [Електронний ресурс] / Г. І. Михайліченко // Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Menegment/2012_727/49.pdf

5. Стойка С. О. Інновації в туризмі як чинник стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу [Текст] / С. О. Стойка // Бізнес Інформ. – 2013. –

№ 12. – С. 197–201.